

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 września 2023r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Danuta Poniatowska
------------------------	----------------------------------

Protokolant:	Marta Majewska-Wronowska
---------------------	---------------------------------

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 września 2023r. w Suwałkach

sprawy **W. O.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia

w związku z odwołaniem W. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 8 maja 2023 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i do ustalenia wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury W. O. przyjmuje okres jego zatrudnienia w (...) jako (...) od 1 kwietnia 1968r. do 30 kwietnia 1968r. za wynagrodzeniem (...) ((...));

oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Decyzją z 8.05.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), odmówił W. O. ponownego ustalenia kapitału początkowego.

Kolejną decyzją z 8.05.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), odmówił W. O. ponownego obliczenia emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego, a tym samym do ponownego ustalenia wysokości emerytury nie uwzględniono zatrudnienia w (...) w okresach od 1.04.1968 r. do 30.06.1968 r. oraz

od 1.04.1970 r. do 30.06.1970 r., gdyż W. O. nie przedłożył wymaganych przepisami dowodów dokumentujących ten okres zatrudnienia.

W odwołaniu od decyzji o odmowie ponownego obliczenia emerytury, W. O. domagał się jej zmiany i uwzględnienia do ustalenia wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury spornego okresu od 1.04.1968 r. do 30.06.1968 r. oraz od 1.04.1970 r. do 30.06.1970 r. Twierdził, że był zatrudniony jako (...), na dowód czego wnosił o przesłuchanie świadka.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonych decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

W. O. urodził się (...) Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z 11.08.2015 r. przyznano mu prawo do emerytury od osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Następnie emeryturę przeliczono – zwiększono z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników (decyzje k. (...) i (...) akt rentowych).

Wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego W. O. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych 28.04.2023 r. Do wniosku dołączył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione przez (...) 7.04.2023 r., z którego wynika, że był zatrudniony jako (...) i w 1968 r. uzyskał wynagrodzenie (...) zł. W zaświadczeniu tym znajduje się też dodatkowa informacja, że dokumenty archiwalne powyżej 50 lat są mało czytelne, brak zapisów dotyczących okresu zatrudnienia, jeden zapis pochodzi z kwietnia 1968 r. Zaświadczenie opatrzone jest pieczęcią nagłówkową (...) oraz imiennymi pieczęciami oraz podpisami Głównej Księgowej oraz Nadleśniczego (...) (k.(...)).

Ponadto do wniosku o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego W. O. złożył oświadczenie o braku dokumentów oraz pisemne zeznanie świadka D. N. (1), potwierdzające zatrudnienie we wnioskowanym okresie od 1.04.1968 r. do 30.06.1968 r. oraz od 1.04.1970 r. do 30.06.1970 r. jako(...) – przy sadzeniu lasu (k.(...) akt rentowych).

W. O. słuchany informacyjnie podał, że w 1968 r. od kwietnia do końca czerwca pracował przy (...) i (...) w (...). Gajowym był L. A., który pełnił nadzór nad pracownikami. Wpłaty były raz w miesiącu w leśniczówce. Nie pamięta, czy zawierał umowę na piśmie. W kolejnym roku nie jeździł do pracy w lesie, dopiero w 1970 r. W tym czasie mieszkał w Ł. w gospodarstwie rolnym rodziców i pomagał w gospodarstwie. W 1969 r. nie poszedł do pracy w lesie, bo tata budował stodołę i pomagał przy tym. Do pracy w lesie woził pracowników samochód ciężarowy z (...), jechał z S. przez O., C., K., O.. Wyruszał z domu o 6:00, żeby na 7:00 samochód nas zawiózł na miejsce. Pracowali we wszystkie 6 dni w tygodniu (k.(...)akt).

Przesłuchana w sprawie w charakterze świadka D. N. (1) zeznała, że jeździła z W. O. do pracy do lasu w latach 1968- 1970. Wówczas wiele osób z okolicznych wsi tak dorabiało. Jechał samochód, który zbierał ze 40 osób, sadzili las, czyścili las. Była obecność sprawdzana, każdy dzień był zapisywany do obliczenia wynagrodzenia. Zapłata była przeliczana za dniówkę i od hektara. Pracowali po 2-3 miesiące, każdy był ucieszony, że parę groszy zarobił. Gdy nie mogła jechać, zastępowała ją mama. Jeśli O. miał pracę na gospodarstwie rodziców, to nie jechał do lasu. Świadek nie potrafiła określić konkretnie, kiedy widziała O. przy pracy w lesie. Wskazała, że otrzymała dokumenty z archiwum z (...) i składała je do ZUS (zeznania k. (...) odw.).

Z akt rentowych ZUS świadka D. N. (1) wynika, że (...) wystawiło jej 22.09.2021 r. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, dokumentując wynagrodzenie w 1970 r. (kwiecień i czerwiec) - (...) zł, w 1971 r. (kwiecień, maj, czerwiec) – (...) zł i w 1972 r. (marzec i kwiecień) – (...) zł (k. (...) akt rentowych D. N. (...)).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe daje podstawę do ustalenia, że W. O. zatrudniony był w (...)jako (...)w kwietniu 1968 r. i uzyskał z tego tytułu wynagrodzenie (...) zł (w tym czasie minimalne wynagrodzenie w gospodarce społecznej wynosiło(...) zł).

Sąd zważył, co następuje:

Jak stanowi art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), kapitał początkowy jest obliczany dla każdego ubezpieczonego urodzonego po 31.12.1948 r. a przed 1.01.1999 r., opłacającego składkę na ubezpieczenia społeczne lub za którego składkę tę opłacał płatnik składek. Stanowi on rodzaj rozliczenia z systemem ubezpieczeń społecznych obowiązującym przed 1999 r. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1.01.1999 r. Stosownie do art. 15 ust. 1 ustawy emerytalnej, podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Do podstawy wymiaru świadczenia przyjmuje się zatem składniki wynagrodzenia (przychód, dochód), które w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących we wskazanym przez wnioskodawcę okresie, podlegały składce na ubezpieczenia społeczne. Nie uwzględnia się natomiast składników wynagrodzenia wyłączonych z tego obowiązku.

Natomiast zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2022 poz. 504 ze zm.), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

ppkt a) pracy na obszarze Państwa Polskiego wykonywanej na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia oraz współpracy przy wykonywaniu takiej umowy objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego i okresy kontynuowania tego ubezpieczenia, za które opłacono składkę na to ubezpieczenie lub w których występowało zwolnienie od opłacania składki,

ppkt b) wykonywanej przed dniem 1 stycznia 1976 r., jeżeli umowa odpowiadała warunkom ubezpieczenia obowiązującym w tym dniu.

Obowiązek ubezpieczenia społecznego pracowników (...), jak w okresie spornym W. O., został wprowadzony od 1.01.1976 r. na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 1975 r. o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz.U. Nr 45, poz.232).

W ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości, że W. O. zatrudniony był w (...), jako (...)w kwietniu 1968 r. i uzyskał z tego tytułu wynagrodzenie (...) zł. Za ten okres nie było obowiązku opłacania składki na ubezpieczenia społeczne pracowników (...) zatrudnionych przez jednostki gospodarki uspołecznionej. Okres ten należy traktować jednak jak okres składkowy na podstawie wskazanych powyżej przepisów i uwzględnić przy obliczaniu kapitału początkowego i wysokości emerytury W. O..

Co do pozostałego wnioskowanego okresu, w ocenie Sądu, brak dostatecznych dowodów na wykonywanie pracy przez odwołującego w roku 1970. Pracująca w tym samym czasie D. N. (1) uzyskała z (...)stosowne zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, stąd należy wnosić, że powinny zachować się też dokumenty finansowe dotyczące odwołującego się, pochodzące z tego samego leśnictwa i tego samego okresu.

Należy wyjaśnić, że zakres obowiązków organu rentowego i wnioskodawcy, ubiegającego się o świadczenie, reguluje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412). Zgodnie z § 10 tego rozporządzenia zainteresowany zgłaszający wniosek o emeryturę powinien dołączyć do wniosku dokumenty stwierdzające: datę urodzenia, okresy uzasadniające prawo do świadczenia i ich wysokość, wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu i uposażenia, przyjmowanych do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń, okoliczności niezbędne do ustalenia świadczeń przysługujących z zagranicznych

instytucji ubezpieczeniowych, jeżeli umowy międzynarodowe, których stroną jest Rzeczpospolita Polska, tak stanowią. Dokumenty te nie są wymagane, jeżeli konto ubezpieczonego zawiera dane pozwalające na ustalenie prawa i wysokości świadczenia lub jeżeli zostały złożone w organie rentowym dla celów ustalenia kapitału początkowego albo prawa lub wysokości świadczeń na podstawie ustawy lub odrębnych przepisów.

Natomiast § 21 tego rozporządzenia stanowi, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Ograniczenia dowodowe zawarte w § 22 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 2.02.1996 r., II URN 3/95). Jednak zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 9.01.1998 r., II UKN 440/97 zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów niebudzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji wyroku w punkcie 1., a na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w punkcie 2.